

Karma-karrusellen

Af DAN TURÈLL

Forfatteren Dan Turèll skriver om en spændende ny amerikanskroman, Michael Davidson's »The Karma Machine«

THE KARMA MACHINE er en bog jeg tilfældigt faldt over i New York, en roman fra forrige år af en vis Michael Davidson som jeg ikke kender noget som helst til. Den er et ret interessant stykke science-fiction.

Den foregår i en buddhistisk drøm af et fremtidsrige der hedder Sukhavati, et samfund grundlagt af geniale videnskabsmænd der måtte opgave at gøre en ende på Jordens grådighed, gerrighed, krig og begær, og som derfor — efter en række fejlslagne forsøg — anlagde Sukhavati på en lille ø omkring Nordpolen, beskyttet af et kraftskjold og klimatisk ændret til subtropisk klima, hvad der vel i og for sig skulle kunne gøres den dag i dag.

På Sukhavati begynder romanen med at hovedpersonen Yeshua vågner. Yeshua er udset til kommende regent af den datamaskine, Sophia, der styrer samfundet. Yeshua bliver »næret«, netop ikke fodret, af musik. Ja, musik, bølgelængder der går direkte ind og spiller i hans krop. Heller ikke synderlig fiktion: Enhver der har prøvet det véd at en god grundig orgasme er tre dages søvn værd, så hvorfor ikke musik som mad?

Ikke fordi der ikke er mad på Sukhavati, det er der, men den skal spises langsomt, får Yeshua at vide — for »Alle oplevelser må blandes med varighed hvis de skal give maksimalt udbytte«. Det er godt nok at indtage, men kun tiden giver indtagelsen mening — og det gælder for mad som musik eller oplevelse overhovedet.

Derfor: Der arbejdes på Sukhavati, men der betales ikke løn i penge, der betales i bevidsthed og nærvær. Hvad behager? Hver uge når hyren kommer, kommer den i form af ny indsigt fra den styrende computer. For det er ikke, i et samfund som dette, mad, klæder eller ejendom der er afgørende for nogen, det kan enhver jo få. Det er bevidstheden om hvad det kan bruges til det drejer sig om, *you dig?*

SUKHAVATI er på den anden side ikke noget klasseløst samfund. Der er klasser, men man kan transcender dem. Alle

indbyggerne er principielt udødelige, de reinkarneres — efter klassisk buddhistisk-hinduistisk mønster — med mellemrum og begynder en ny tilværelse. Men de tager ikke de gamle minder med sig, hvad skulle de det for? På Sukhavati er bevidstheden, som Buddha'en lærte os, kun en kilde til smerte. Hvad hjælper det nogen at kunne huske sine ulykkelige forelskelser, sine venners selvmord, sine forældres død? Og så især når man er udødelig selv! Det kan være hårdt nok — det kender De sikkert — at have et enkelt livs minder at bære på dag ud og dag ind. Men så tyve livs minder, tredive livs minder? Man ville blive straight sindssyg!

Derfor udraderes de gamle minder med Karma-Maskinens viskelæder, og i hver generation begynder man forfra igen. Man hjernevaskes og får et underbevidsthedskursus i livsbetingelserne, så man begynder som et nyt barn. Barndommen varer nogle uger, så er man klar igen. Måske i en anden inkarnation end sidst, måske i den samme.

Den klassiske buddhisme giver tusinder af genfødsler. Mønstrer er at man begynder som f.eks. plante, bliver så f.eks. slange, senere måske elefant, slet menneske, bedre menneske, til sidst godt menneske, i heldigste fald så godt et menneske at man kan holde op med at dreje rundt i Karma-Hjulet og endelig dø, som Buddha'en gjorde. Det er den klassiske biologiske buddhisme: Højere og højere livsformer efterhånden som hjulet drejer — hvis man vel at mærke viser sig værdig. Hvis man er en dårlig elefant kan man risikere at blive glatsnog igen og må begynde forfra banen rundt. Lad os kalde denne buddhistiske (og hinduistiske) opfattelse Livs-Matador. Det er noget i den retning — blot er der ulig længere til »Hjem«, og der vanker ingen startpenge.

I Michael Davidson's Sukhavati reinkarneres man kun som mennesker, men som forskellige typer mennesker. Der er f.eks. Leonardo'erne, de er samfundets kunstnere. Der er Freud'erne, de er videnskabsmænd. Der er Rotschild'erne,

de er spekulanter, samlere, ødelænde og sansesyge stimulationsnydere — også de har deres funktion. Nogle går fra Rotschild til Leonardo i én inkarnation. Andre er så meget ét med deres Rotschild at de bliver sådan ved i syv inkarnationer.

Forfatteren bruger nogle andre og nye ord for disse inkarnations- og karmabegreber, men der er ingen grund til at gengive dem: Det er dette gamle mønster han har skrevet og tænkt ud fra, så lige så godt bruge det. Hans mange japanske termer ville give en eventuel dansk oversætter et Helvedes besvær, hvis den tanke at *The Karma Machine* kom på dansk ellers var mulig. Hvad den naturligvis næppe er i et land hvor »man« — den officielle kultur-teknokratiske klikke af gamle cigar-drenge — tror at science-fiction er når Anders Bodelsen slapper af, og at buddhismen er en fjern fjern orientalsk idé som ingen rigtigt forstår noget af uden for Nationalmuseets arkivskabe.

HVOR TÆT disse idéer imidlertid er på enhvers liv (og det er nu som altid dét det drejer sig om) kan man se f.eks. af sex-livet på Sukhavati. Ah, jo, de knepper som kaniner — men alligevel: Det er ikke let. De stiller store krav til hinanden, nemlig. Og derfor kan det knibe med sex mellem klasserne. De Høje reinkarnerede kan nemlig risikere at blive så grebet af sin partner(ske)s øreflip at der går et par timer bare med at kærtegne og betragte den, og hvis han/hun er Lav kunne det tænkes kærtegne andre steder ville blive foretrukket. Og endnu værre, eller bedre: Sex kræver så meget. »Hvad er der ved at kneppe med hende hvis hun ikke har samme bevidsthed som din? Hvordan ville du kunne blive besat af hende, hvis hun ikke kunne se havet som du kan? — som en af lærerne spørger Yeshua.

Samfundets princip kaldes Strastnik's Lov — Strastnik er den store videnskabsmand der grundlagde og afskærmede det, og hans hjerne er nu for evigt sammenflettet med computerens. Strastnik's Lov siger, med kinesiske tegn, ægyptiske hieroglyfer og matematiske formulærer, at Menneskets Kærlighed er Evtigt Liv. Ganske simpelt, hverken Jesus, Buddha eller William Blake sagde nogen sinde andet. Her er det blot taget bogstaveligt — i en drøm af et samfund der

Det originale »Sukhavati« (sanskrit for Den store Fryds Land) her fremstillet på tibetansk tempelfane fra det 18. århundrede. Sukhavati er den røde Buddha, Amithabas (Det grænseløse Lys') rige. Her genfødes de, der har virkeliggjort den ubegrænsede medfølelse. I Michael Davidson's Sukhavati reinkarneres man kun som mennesker

distancerer de fleste litterært-filosofiske utopier.

Tag sex som eksempel igen (sex er altid godt som eksempel, det er — selv i vor 20. århundredes virkelighed — det de fleste forstår bedst. Ikke alle har en bevidsthed, ikke alle en smag, de færreste oprigtigt talt deres sanser, men praktisk talt alle deres underliv)... Tag sex: Yeshua forsøger at knalde med en Lav, men han kan ikke. »Forstår du, jeg ville være nødt til at tale længe med dig, lære dig at kende, før...« Da han derimod møder Hende er det noget andet, hun har lige så Høj bevidsthed som han, så de kan elske — og elske, ikke bare (men også) kneppe. Som de gennemborer hinandens kroppe og smelter

sammen i hinandens underliv foregår der en tilsvarende proces i deres bevidsthed. De knepper sjæl og hjerne med, gør de!

Kan De se det? Har De nogen sinde prøvet det? Og hvis De har, har De så nogen sinde kunnet glemme det igen?

MED MELLEMRUM sendes der ekspeditioner ud fra Sukhavati, ekspeditioner der skal redde de mennesker, der er værd at redde fra den »ordinære verden« (vores), der på dette tidspunkt er inddelt i tre zoner (såmænd de samme som vi har): Vest (USA), Øst (Sovjet), begge med satellitter, og »Den Tredje Verden«. Meget simpelt, meget sandt. Igen giver Davidson nye navne, og

igen ville det være tidsspilde at bruge dem. Enhver kender meningen i virkeligheden, ligesom enhver ved at Danmark f.eks. i virkeligheden er en USatellit.

Sukhavati's computer følger dag for dag med stor opmærksomhed verdens gang, for man har ikke opgivet håbet om engang at kunne bryde ind og redde menneskeheden fra dens had og sindssyge oprustning — det mareridt vi stadig væk kalder »virkeligheden«. Med mellemrum finder den så skal vi sige »bevaringsværdige«: en modig sovjetisk kz-fange (model Solsjenitsyn), en pacifistisk amerikansk ligeberettigelsesforkæmper (model Luther King) — navnene nævnes ikke, men symbolerne er tyde-

lige nok.

Somme tider lykkes disse ekspeditioner, undertiden absolut ikke, men det er heller ikke væsentligt — heller ikke i bogens rammer. Handlingen er en samling mekanismer der tjener til at illustrere eller illuminere principper. Og »virkelighed« er altid villet, og altid bundet til tid og sted.

DET DYBT væsentlige i en roman som *The Karma Machine* er denne evne til at tænke ud over det øjeblikkelige, denne lyst til at behandle de virkeligt virkelige problemer, denne trang til at se tingene mere ud fra Gandhi's øjne end Per Hækkerups.

Dette Sukhavati er en drøm, men som alle drømme-verdener handler det om vores egen verden og som al fræsende fiktion er det virkeligere end den. Som når den videnskabsmand i Sukhavati siger, at i verden (vores) bruger man højst 30 pct. af sin hjernekapacitet, men her i Sukhavati er vi kommet op på 40 pct. — så der er stadig lang vej igen! Eller som når computeren i Sukhavati bruges til at oversætte hvad verdens politikere virkelig siger, sådan at man optager årets Nixon eller den lokale Baunsgaard og afspiller ham for Sophia, hvorefter computeren ud af alle »det bredest mulige grundlag« og »stadig hensyntiltagen til naturlige interesser« etc. finder ud af hvad manden faktisk siger — og afspiller det med hans egen stemme, så enhver helt åbenlyst kan høre at man staver til menneskerettigheder i dollars.

The Karma Machine siger en del om alle de muligheder vi har i dag, og som vi så sjældent udnytter. Der er 49 døre i Universet, sagde Talmud længe før noget hed science-fiction, 49 døre der kan åbnes ved hjælp af forståelse og intelligens, og disse 49 åbnede Moses såvel som mange andre. Men den 50. og sidste dør, fortsætter Talmud, den kan kun åbnes ved hjælp af tro, tillid, håb — Blind Faith. Og ikke tro på dette eller hint, denne eller hin, Marx eller Kristus, men f.eks. netop tro på Tilfældet, Karma-Maskinen der gang på gang kommer enhver til undsætning.

The Karma Machine er overambitiøs og ret forvirret, kritisk set, og der er naturligvis en masse jeg har sprunget over i dette kursoriske referat. Men bogen som helhed er en stor og befriende idé, et eksperiment som jeg gerne vil anbefale til en smule opmærksomhed ind mellem årets øvrige bøger om livet og eftermiddagskaffen på Strandvejen. Ved jorden at blive tjener os særdeles ikke bedst. Tag hellere næste sonarskanner til Sukhavati! Som I Ching altid siger: »Det fremmer én at krydse de Store Vande«.

Og med »de Store Vande« tror jeg ikke I Ching tænker på fuglebadet på Rungstedlund.